

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 25 lipca 2023 r.

Opinia do ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej

(druk nr 1037)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa ma na celu stworzenie Centralnej Informacji Emerytalnej (CIE), zawierającej kompleksową informację o świadczeniach emerytalnych, zapewniając (obywatelowi) pełną i łatwiej niż dotychczas dostępną wiedzę na temat jego oszczędności emerytalnych, bez względu na ich źródło. W obecnym stanie prawnym nie występuje usługa elektroniczna, która mogłaby zapewnić łatwy i prosty dostęp do możliwie pełnej informacji o zgromadzonych oszczędnościach emerytalnych, także materia objęta ustawą nie jest przedmiotem przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Ustawodawca zakłada, że nowo utworzony system informatyczny zgromadzi w jednym miejscu dostęp do informacji o wszystkich posiadanych produktach emerytalnych: istniejących w powszechnym oraz rolniczym systemie ubezpieczenia (ZUS, KRUS), a także takich jak: IKE (Indywidualne Konta Emerytalne), IKZE (Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego), PPE (Pracownicze Programy Emerytalne), PPK (Pracownicze Plany Kapitałowe) oraz OFE (Otwarte Fundusze Emerytalne). Uruchomienie CIE, zdaniem ustawodawcy, ma sprzyjać zainteresowaniu funkcjonującymi produktami emerytalnymi oraz umożliwić podniesienie świadomości w tym zakresie, jednocześnie zapewniając:

- dostęp do wiedzy na temat wszystkich posiadanych przez daną osobę produktów emerytalnych oraz ich sald
- umożliwienie symulacji wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych;

Uruchomienie CIE, w założeniu, ma propagować wiedzę na temat systemu emerytalnego oraz możliwości zwiększenia bezpieczeństwa emerytalnego, a także zapewnić funkcjonowanie jednego, spójnego kanału informacyjnego, który ułatwi dostęp do wiedzy o produktach emerytalnych.

Ustawa określa: zasady funkcjonowania CIE, zasady dostępu do określonej w ustawie informacji emerytalnej, w szczególności o posiadanych produktach emerytalnych, aktualnym stanie zgromadzonych środków emerytalnych, ich szacowanym wpływie na wysokość przyszłych świadczeń emerytalnych oraz warunki korzystania z usług elektronicznych świadczonych za pomocą CIE. System CIE ma być prowadzony przez Polski Fundusz Rozwoju (PFR) Portal. W uzasadnieniu (str. 7) podkreśla się, że ustawa nie zmienia zasad gromadzenia oszczędności emerytalnych, reguluje jedynie dostęp informacji o nich – za pomocą strony internetowej i aplikacji mObywatel w rozumieniu ustawy z dnia 26 maja 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1234). Dostęp do usług elektronicznych będzie możliwy po założeniu przez osobę fizyczną w systemie CIE profilu CIE (dobrowolnie i bezpłatnie). Na początkowym etapie CIE ma zapewniać wyświetlanie informacji, a wraz z rozwojem tego systemu będzie umożliwione korzystanie z usług elektronicznych. Świadczenie usług elektronicznych za pomocą systemu CIE wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych pozwalających na identyfikację (jedynie) konkretnej osoby. Realizacja podstawowej funkcji systemu CIE – gromadzenie informacji emerytalnej, będzie polegała na gromadzeniu i przetwarzaniu danych otrzymanych od: ministra właściwego do spraw informatyzacji, ZUS-u, KRUS-u, podmiotów prowadzących indywidualne konto emerytalne (IKE) lub indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), podmiotów wykonujących działalność w zakresie pracowniczych programów emerytalnych (PPE) oraz podmiotów wykonujących działalność w zakresie pracowniczych planów kapitałowych (PPK). CIE będzie powiązana także z Platformą Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS).

W zakresie określonym Centralną Ewidencją Emerytalną, ustawa wprowadza zmiany w ustawach: z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2342, z późn. zm.), z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, z późn. zm.), z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230), z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 207), z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia

emerytalnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1792), z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2139, z późn. zm.), z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1523, z późn. zm.), z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1500, z późn. zm.), z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2022 r. poz. 671), z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191, z późn. zm.), z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2283, z późn. zm.), z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 46), z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2022 r. poz. 2183, z późn. zm.) oraz z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 410, z późn. zm.).

System CIE będzie zapewniał dostęp do informacji o gromadzeniu środków emerytalnych przed dniem założenia profilu CIE, możliwość prognozowanych świadczeń emerytalnych, wskazanie osób uprawnionych do otrzymania środków z PPE, PPK, IKE, IKZE i OFE, po śmierci danej osoby, która miała założony profil CIE oraz poinformowanie o uprawnieniu do otrzymania środków emerytalnych po śmierci tej osoby. Za pomocą systemu CIE będzie możliwa aktualizacja danych osobowych poprzez dokonane elektronicznej dyspozycji danych, które zostaną przekazane do wszystkich instytucji, w których konta ma zainteresowany, co stanowi istotne ułatwienie dla użytkowników systemu.

Ustawa wchodzi w życie co do zasady po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 4 ust. 3 (dotyczy wymagań technicznych i organizacyjnych dla umożliwienia przekazywania danych i informacji do CIE, określanych przez właściwego ministra do spraw informatyzacji), który wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy oraz art. 36 pkt 1–5 (ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, w zakresie przekazywania ubezpieczonemu informacji o wysokości hipotetycznej emerytury), który wejdzie w życie po upływie 12 miesięcy od dnia w ogłoszenia ustawy.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt wpłynął do Sejmu 5 kwietnia 2023 r. (druk nr 3145), 12 kwietnia 2023 r. skierowano go do I czytania w Komisji Finansów Publicznych, 23 maja 2023 r. odbyło się

I czytanie projektu ustawy. Sprawozdanie Komisji zawarto w druku nr 3265. Na 78. posiedzeniu Sejmu, 6 lipca 2023 r., odbyło się II czytanie, podczas którego zgłoszono poprawki i projekt skierowano ponownie do Komisji w celu przedstawienia sprawozdania dodatkowego. Sprawozdanie (druk nr 3265-A) zawiera wniosek o odrzucenie oraz 24 poprawki. Komisja rekomendowała przyjęcie 7 poprawek o charakterze uściślającym (m. in. dotyczące systemu CIE w aplikacji mObywatel, oświadczenia o obowiązku zachowania tajemnicy). Poprawki odrzucone przez Komisję dotyczyły m. in. PFR Portal zarządzającego systemem CIE i roli ZUS-u w tym przedsięwzięciu.

Sejm głosował zgodnie z rekomendacją Komisji Finansów Publicznych, odrzucając wniosek o odrzucenie projektu ustawy (za 184, przeciw 234, przy 34 głosach wstrzymujących się) oraz przyjmując na 78. posiedzeniu ustawę o Centralnej Informacji Emerytalnej głosami 236 za, 176 przeciwnych i 33 wstrzymujących się.

III. Uwaga szczegółowa

Budzi wątpliwość zastosowana w art. 49 forma *komunikatu* ogłaszanego w *Dzienniku Ustaw* Rzeczypospolitej Polskiej. W rozpatrywanej przez Sejm i Senat niedawno ustawie z dnia 5 lipca 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz.U. z 2023 r. poz. 1234) przewidziano ogłaszanie *komunikatów* w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „*Monitor Polski*”¹⁾. *Komunikat* nie ma normatywnego charakteru, nie jest aktem prawnym – jest (tylko) formalnym przekazaniem pewnych informacji, dlatego przyjęte w ustawie z dnia 5 lipca 2023 r. o aplikacji mObywatel rozwiązania są prawidłowe z punktu widzenia systemowego (można także wskazać np. ustawy związane z uregulowaniami powszechnego systemu emerytalnego, posługujące się formą komunikatu publikowanego w Monitorze Polskim).

Propozycja poprawki:

- w art. 48 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” zastępuje się wyrazami „Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski””.

¹⁾ zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz.1461), której art. 9 wskazuje co podaje się do wiadomości w Dzienniku Ustaw – wyłącznie akty wymienione w art. 9, nie przewidując możliwości publikowania komunikatów w Dzienniku Ustaw.

Ponadto wskazane byłoby dodanie przepisu dotyczącego ogłoszenia samego komunikatu.

Propozycja poprawki:

– w art. 48 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Komunikat ogłasza się co najmniej 14 dni przed terminem umożliwiającym dokonanie czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5.” .

Bożena Langner

Główny legislator